

GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

Warszawa, dnia 04.03, 2011 r.

DOOŚ-idk.4200.13.2011.4

GENERALNA DYREKCJA DRÓG KRAJOWYCH I AUTOSTRAD Oddział w Szczecinie KANCLERIA	
otrzymano	2011-03-07
Zał.	1819
Nr	
Skierowano do	ZP + D-9

DECYZJA

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 i 2, art. 127 § 2 *Kodeksu postępowania administracyjnego* (Dz. U. 2000 Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.), dalej „Kpa”, po rozpatrzeniu odwołania Stowarzyszenia Pracownia na rzecz Wszystkich Istot od decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 9 lipca 2010 r., znak: RDOŚ-32-WOOS.TŚ-6613/2-29/2010/at,ac, ustalającej środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia polegającego na *dostosowaniu drogi krajowej nr 6 do parametrów drogi ekspresowej na odcinku Goleniów (woj. zachodniopomorskie) – Słupsk (woj. pomorskie)*,

1. uchylam pkt IV.19. decyzji w brzmieniu:

„W przypadku podjęcia decyzji o przełożeniu koryta cieków prace wykonać poza sezonem lęgowym ptaków i innych zwierząt, tj. poza okresem 1 marca – 31 sierpnia. Harmonogram robót musi uwzględniać minimalizację naruszania warunków przepływu wód i powinien być uzgodniony z eksploatatorem obiektów.”

w tym zakresie orzekam:

„W przypadku podjęcia decyzji o przełożeniu koryta cieków prace wykonać poza sezonem lęgowym ptaków, tj. poza okresem 1 marca – 31 sierpnia. Harmonogram robót musi uwzględniać minimalizację naruszania warunków przepływu wód i powinien być uzgodniony z eksploatatorem obiektów. W miejscach kolizji drogi S-6 z rzekami znajdującymi się w obszarach Natura 2000 zakazuje się przekładania ich koryt.”

2. uchylam pkt IV.26. decyzji w brzmieniu:

„W celu wykonania przejść wodnych nad ciekami i rowami (przepustów, mostów) oraz przełożenia koryt należy przestrzegać zasady zachowania istniejącego reżimu przepływów w sieci hydrograficznej.”

w tym zakresie orzekam:

„W celu wykonania przejść wodnych nad ciekami i rowami (przepustów, mostów) oraz przełożenia koryt cieków znajdujących się poza obszarami Natura 2000, należy przestrzegać zasadę zachowania istniejącego reżimu przepływów w sieci hydrograficznej.”

3. uchylam pkt IV.31. decyzji w brzmieniu:

„W celu przekroczenia szerokich dolin rzek zaprojektować długie estakady oraz poszerzone mosty. Pozwoli to na utrzymanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych dolin i ich funkcji jako korytarzy ekologicznych, zwłaszcza dla dużych ssaków, a także zapewni również drożność korytarzy migracyjnych nietoperzy.”

w tym zakresie orzekam:

„W celu przekroczenia szerokich dolin rzek zaprojektować długie estakady oraz poszerzone mosty. Pozwoli to na utrzymanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych dolin i ich funkcji jako korytarzy ekologicznych, zwłaszcza dla dużych ssaków, a także zapewni również drożność korytarzy migracyjnych nietoperzy. Podczas budowy ww. obiektów należy zastosować jak najmniej inwazyjne dla środowiska rozwiązania konstrukcyjne, tj. zakazuje się lokalizacji podpór zarówno mostów i estakad, jak również podpór mostów tymczasowych w korytach rzek. Ponadto jako technologię budowy ww. obiektów należy zastosować metodę podłużnego nasuwania przęsła lub metodę nawisową.”

4. uchylam pkt IV.58. decyzji w brzmieniu:

„W odniesieniu do gatunków chronionych, co do których istnieje możliwość kolizji planowanej inwestycji z ich stanowiskami, inwestor zobligowany jest do uzyskania zezwoleń na odstąpienie do zakazów w trybie art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.).”

w tym zakresie orzekam:

„Prace budowlane z wykorzystaniem ciężkiego sprzętu prowadzone w dolinach rzek w obszarach Natura 2000: Ostoja Goleniowska (PLH320013), Dolina Wieprzy i Studnicy (PLH220038) oraz Dorzecze Parsęty (PLH320007) należy prowadzić poza sezonem rozrodczym wydry tj. poza okresem od 1 kwietnia do 31 maja. Ponadto prace w rejonach rzek kolidujących z drogą S-6 a położonych w następujących obszarach Natura 2000: „Dorzecze Regi” (PLH320049, „Dorzecze Parsęty” (PLH320007), „Dolina Wieprzy i Studnicy”

(PLH220038), należy prowadzić poza okresem tarła ryb i inkubacji ikry, tj. poza okresem od 1 marca do 30 czerwca oraz od 1 października do 31 stycznia.”

5. w pozostałej części utrzymuję w mocy ww. decyzję.

Uzasadnienie

Decyzją z dnia 9 lipca 2010 r., znak: RDOŚ-32-WOOS.TŚ-6613/2-29/2010/at,ac, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie ustalił środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia polegającego na *dostosowaniu drogi krajowej nr 6 do parametrów drogi ekspresowej na odcinku Goleniów (woj. zachodniopomorskie) – Słupsk (woj. pomorskie)*.

Od decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 9 lipca 2010 r., odwołanie złożyło Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot. Powyższe odwołanie zostało wniesione w terminie ustawowym.

Odwołujące się stowarzyszenie wniosło o uchylenie decyzji wydanej przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 9 lipca 2010 r. oraz o wstrzymanie jej wykonania do czasu rozpatrzenia złożonego odwołania, podnosząc następujące zarzuty :

1. Decyzja organu pierwszej instancji została wydana z rażącym naruszeniem przepisów art. 7 i 77 *Kpa* z uwagi na brak solidnych podstaw merytorycznych do jej wydania, a w szczególności brak odpowiedniego i kompleksowego raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.
2. Raport sporządzony dla przedmiotowej inwestycji nie jest zgodny z:
  - załącznikiem IV Dyrektywy 85/337/EWG w sprawie oceny skutków niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć dla środowiska,
  - art. 66 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
  - krajowymi i wspólnotowymi wytycznymi, zaleceniami i dobrymi praktykami w sprawie przeprowadzania ocen oddziaływania na środowisko.

Odwołujący podkreśla, iż uchybienia raportu są na tyle istotne, iż dają one podstawę do stwierdzenia, iż ocena przeprowadzona na jego podstawie nie może być uznana za

właściwą

w rozumieniu art. 6(3) Dyrektywy Siedliskowej 92/43/EWG, a tym samo istnieje poważne ryzyko naruszenia art. 6(2) Dyrektywy Siedliskowej oraz Dyrektywy Ptasiej (2009/147/WE).

Ponadto zdaniem skarżącego raport jako podstawowy dokument, na którym organ opiera się wydając decyzję rozstrzygającą o istocie sprawy, powinien być rzetelny, spójny i wolny od niejasności i niespójności, a zezwolenie na realizację przedsięwzięcia może zostać udzielone dopiero w momencie, kiedy organ uzyska pewność, iż przedsięwzięcie nie będzie miało negatywnych skutków dla terenu, którego dotyczy. Stanowisko takie poparte jest wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z dnia 29 stycznia 2009 r. (sygn. akt IISA/Łd 732/08) oraz wyrokiem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z dnia 26 października 2006 r. (C-239/04). Odwołujący uważają, iż w przedmiotowej sprawie raport sporządzony dla planowanej trasy S-6 nie posiada ww. cech.

3. Organ pierwszej instancji w trakcie przeprowadzonej procedury oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko nie dokonał autonomicznej i obiektywnej analizy uwag zgłoszonych przez odwołujących w trakcie udziału społeczeństwa. Zdaniem skarżącego, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie bezkrytycznie przyjął wyjaśnienia inwestora oraz tezy przedstawione w raporcie sporządzonym dla planowanej inwestycji, co stanowi naruszenie art. 7, 8, i 77 *Kpa*. Odwołujący podkreślają, iż ze względu na wyjątkowo dużą skalę inwestycji, w przedmiotowym postępowaniu organ powinien przeprowadzić wyczerpującą analizę dowodową obejmującą chociażby takie czynności, jak: przeprowadzenie rozprawy administracyjnej, zasięgnięcie opinii Państwowej bądź Regionalnej Rady Ochrony Przyrody (PROP), zasięgnięcie opinii Krajowej lub Regionalnej Komisji Ocen Oddziaływania na Środowisko, zlecenie opracowania koreferatu do raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Dodatkowo skarżący wskazują na niezgodność wydanej w dniu 9 lipca 2010 r. decyzji z art. 107 § 3 *Kpa*, podkreślając, iż RDOŚ w Szczecinie nie uzasadnił dokładnie przyczyn, dla których odmówił wiarygodności dla stawianych przez stowarzyszenie uwag i wniosków.
4. Zarówno raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, jak i wydana na jego podstawie decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach, zdają się pełnić rolę „adwokata inwestycji”, podczas gdy z samej idei systemu ocen oddziaływania na środowisko wynika, iż dokumenty te powinny pełnić rolę „adwokata środowiska” w postępowaniu inwestycyjnym. Na potwierdzenie powyższego skarżący wskazuje m.in. na sposób, w jaki organ uzasadnił w decyzji przyczyny odrzucenia złożonych

przez stowarzyszenie wniosków dotyczących budowy dodatkowych przejść dla zwierząt czy zmiany przejść dolnych na przejścia górne. Zdaniem odwołującego, organ uzasadniając przyczyny, nie uwzględnił ww. postulatów, powtórzył jedynie wyjaśnienia wnioskodawcy i poprzestał na usprawiedliwieniu realizacji inwestycji. Organ nie przyjął postawy bezstronnej i obiektywnej w postępowaniu zakończonym zaskarżoną decyzją oraz nie poddał analizie chociażby takich zagadnień, jak korekta niwelety drogi w celu zwiększenia parametrów przejść dolnych, czy też właściwa lokalizacja przejść górnych.

5. Zapisy decyzji wydanej przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie wskazują, iż analiza wielu kluczowych aspektów środowiskowych związanych z realizacją przedmiotowej inwestycji, a dotyczących, m.in. retencjonowania i odprowadzania wód opadowych i roztopowych ze szczelnych systemów odwodnienia, wycinki przydrożnych alei drzew, sposobu przejścia przez doliny z obszarami podmokłymi czy miejsc występowania płazów, powinna zostać przeprowadzona dopiero na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Zdaniem skarżącego działania takie należy uznać za nieprawidłowe, gdyż decyzja środowiskowa, jako dokument wiążący dla projektu budowlanego powinna w jak najbardziej skonkretyzowany sposób wskazywać wytyczne możliwe do praktycznego zastosowania w pracach projektowych. Stowarzyszenie zauważa, iż wiele istotnych aspektów jest możliwych do rozstrzygnięcia na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, czego dowodem są m.in. zalecenia dotyczące konkretnej lokalizacji ekranów akustycznych wzdłuż planowanej drogi S-6. W ocenie odwołującego analogiczny poziom szczegółowości powinien być przewidziany również dla oddziaływań przyrodniczych i wynikających z nich koniecznych do podjęcia działań minimalizujących.
6. Decyzja z dnia 9 lipca 2010 r. nie określa w wystarczająco konkretny sposób lokalizacji przedsięwzięcia, co zdaniem skarżących jest sprzeczne ze stanowiskiem Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska przedstawionym w interpretacji z dnia 6 lipca 2010 r. zamieszczonej na stronie internetowej urzędu, która wskazuje, iż „lokalizacja przedsięwzięcia powinna być określona jednoznacznie – z jak największą dokładnością”. Odwołujący podnoszą, iż brak precyzyjnego opisu przebiegu planowanej trasy S-6 w decyzji, niesie za sobą ryzyko, iż na etapie uzyskiwania przez inwestora zezwolenia na realizację inwestycji drogowej wariant V/Va w podwariancie I doczeka się zupełnie innego podwariantu, dla którego określone w decyzji uwarunkowania środowiskowe będą nieaktualne.

7. Naruszenie art. 85 ust. 2 pkt 1 lit. a *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.), dalej „ustawy oos”, poprzez nicodniesienie się przez organ pierwszej instancji w uzasadnieniu decyzji do następujących uwag i wniosków wniesionych przez skarżące stowarzyszenie pismem z dnia 14 maja 2010 r.:
- ze względu na brak oszacowania siły, zakresu i zasięgu negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze nie ma możliwości identyfikacji oddziaływań o charakterze znaczącym (istotnym), co powoduje, że raport nie daje podstaw merytorycznych do oszacowania rzeczywistego oddziaływania przedsięwzięcia na florę, faunę i siedliska. Identyfikacja i charakterystyka oddziaływań znaczących przeprowadzona w sposób rzetelny, wyczerpujący i nie budzący zastrzeżeń merytorycznych jest podstawą do wydania decyzji zezwalających na realizację przedsięwzięć kolidujących z siecią Natura 2000. Ze względu na fakt, że raport nie stwarza podstaw merytorycznych do eliminacji oddziaływań o charakterze znaczącym dla zasobów przyrodniczych chronionych w ramach Natura 2000 nie można uznać, że realizacja planowanego przedsięwzięcia jest dopuszczalna w świetle obowiązujących przepisów środowiskowych;
  - w Raporcie nie wskazano metodyki zastosowanej przy identyfikacji form oddziaływań oraz przy analizie siły i zasięgu oddziaływań (w tym oddziaływań znaczących) na środowisko przyrodnicze, nie przedstawiono również przebiegu analiz i wyników pośrednich, ograniczając się jedynie do końcowych wniosków i ostatecznych wyników. Ze względu na powyższe braki trudno stwierdzić, czy przedstawione w Raporcie wyniki są efektem rzetelnie przeprowadzonych analiz o silnych podstawach merytorycznych, czy jedynie efektem „uznaniowości” wynikającej z indywidualnej wiedzy wykonawców Raportu.
8. W raporcie o oddziaływaniu przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko nie wskazano w wystarczający sposób metodyki przeprowadzonych inwentaryzacji przyrodniczych. Zdaniem skarżącego, w celu dokonania właściwej weryfikacji sporządzonej analizy przyrodniczej, niezbędna jest znajomość metodyki wykonywania inwentaryzacji przyrodniczej, która nie została ujawniona w raporcie wykonanym dla planowanej trasy S-6.
9. Uzasadnienie zaskarżonej decyzji nie odnosi się w adekwatny sposób do zastrzeżeń stowarzyszenia dotyczących tego, że w raporcie przyjęto niewłaściwą metodykę

szacowania siły i zasięgu oddziaływania przedsięwzięcia na siedliska chronione w ramach sieci Natura 2000. Odwołujący podkreśla, iż ocena wpływu inwestycji na siedliska chronione w ramach sieci Natura 2000 dokonana jedynie w oparciu o powierzchnie bezpośrednio utraconych siedlisk z pominięciem ich fragmentaryzacji i izolacji daje zaniżone wyniki. Ponadto stowarzyszenie podnosi, iż uzasadnienie zaskarżonej decyzji nie odnosi się merytorycznie do zarzutu wobec raportu na temat tego, że przyjęta w nim „skala bonitacyjna” dla analizy porównawczej wariantów jest skrajnie uznaniowa.

10. W raporcie nie przedstawiono w sposób adekwatny do skali planowanego przedsięwzięcia oddziaływań skumulowanych oraz nie zidentyfikowano miejsc kolizji przedsięwzięcia z korytarzami ekologicznymi i szlakami migracyjnymi. W ocenie skarżących użyte przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie twierdzenie, iż oddziaływania skumulowane zostaną skutecznie zminimalizowane poprzez budowę „odpowiedniej” ilości przejść dla zwierząt są zupełnie „nieuprawnione”, gdyż zawarte w raporcie informacje nie dają ku temu wystarczających podstaw. Zdaniem odwołujących analiza oddziaływań skumulowanych powinna zostać uzupełniona m.in. o „aspekt skumulowanego oddziaływania na funkcjonalność korytarzy ekologicznych, jaki będzie wywierany dodatkowo przez linię E59 oraz drogę S-3 w Puszczy Goleniowskiej”. Stowarzyszenie wskazuje, iż przejścia dla zwierząt zlokalizowane na trasie planowanej S-6 powinny zostać zsynchronizowane z przejściami zaprojektowanymi dla ww. przedsięwzięć.
11. Uzasadnienie zaskarżonej decyzji nie odnosi się w adekwatny sposób do zastrzeżeń stowarzyszenia dotyczących tego, że przeprowadzona ocena oddziaływania na obszary Natura 2000 nie spełnia wymogów stawianych „ocenie habitatowej”. Zdaniem skarżącego w raporcie brak jest informacji, czy i w jaki sposób realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację strategicznego celu, jakim jest osiągnięcie właściwego stanu ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych. W ocenie odwołującego w raporcie powinna zostać przeanalizowana kwestia stanu ochrony populacji wilka w Puszczy Goleniowskiej, która pomimo dobrze zachowanych siedlisk jest daleko od osiągnięcia właściwego stanu ochrony ze względu na brak możliwości migracji.

Ponadto odwołujący pismem z dnia 1 września 2010 r., znak: KO/186/09/2010 uzupełnił złożone odwołanie, podnosząc następującą kwestię:

12. Przedstawione w raporcie o oddziaływaniu na środowisko sporządzonym dla przedmiotowej trasy S-6 informacje dotyczące występowania płazów są ogólnikowe i nieprecyzyjne. Skarżący wskazuje, iż w treści załącznika do raportu Nr 5.1 „Inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt na trasie planowanej przebudowy drogi S-6 do parametrów drogi ekspresowej na odcinku od węzła Goleniów (skrzyżowanie z drogą ekspresową S-3) do połączenia z projektowaną obwodnicą Słupska” nie wskazano lokalizacji siedlisk poszczególnych gatunków płazów w stosunku do konkretnych wariantów rozpatrywanej inwestycji drogowej. Ponadto brak jest także informacji o szacunkowej liczebności poszczególnych populacji konkretnych gatunków. Odwołujący podkreśla, iż nawet bardzo powierzchowna analiza załącznika do raportu nr 8.1. przedstawiająca mapy uwarunkowań przyrodniczych w skali 1:25 000 na przebiegu trasy S-6, wskazuje na kilkadziesiąt miejsc potencjalnie konfliktowych z potencjalnymi miejscami występowania płazów. Zdaniem skarżącego stowarzyszenia autorzy raportu zaniżyli ich liczbę w jego treści. W związku z powyższym odwołujący sugeruje, iż inwentaryzacja batrachofauny w pasie oddziaływań przedmiotowej inwestycji dla wszystkich wariantów powinna zostać powtórzona, a informacje uzyskane na jej podstawie powinny zostać uwzględnione jako jedna z przesłanek do wyboru wariantu optymalnego przebiegu trasy S-6. Skarżący uważa także, iż przeprowadzenie dokładnej inwentaryzacji przyrodniczej w obszarze zasięgu oddziaływania planowanej drogi na etapie ponownej oceny jest niedopuszczalne z następujących powodów:

- presji czasowej, pod jaką zazwyczaj są prowadzone prace projektowe,
- braku możliwości korekty lokalizacji przebiegu projektowanej inwestycji, co jeszcze umożliwia etap wcześniejszy,
- możliwości wystąpienia niekorzystnych warunków, takich jak chłodna wiosna, sytuacje powodziowe czy susze, które uniemożliwią wykonanie kompletnej inwentaryzacji przyrodniczej,
- wynikającego z przepisów prawa braku możliwości odwołania się od uzgodnień „Dyrekcji Ochrony Środowiska” w przypadku wystąpienia błędów w wydanej decyzji.

Po przeanalizowaniu materiału dowodowego stwierdzono, co następuje.

Organ drugiej instancji, rozpatrując ponownie sprawę, oparł się na materiale dowodowym zebranym w trakcie postępowania organu pierwszej instancji, jak również na wyjaśnieniach

uzyskanych od inwestora w toku postępowania odwoławczego. Dokumentacja została zgromadzona w stopniu wystarczającym do pełnego i prawidłowego rozpoznania sprawy. W toku postępowania odwoławczego Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, opierając się na materiałach dołączonych przez inwestora do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz stosownych opiniach organów, wnioskach i informacjach przedstawionych przez strony postępowania, a także materiałach zebranych w wyniku procedury udziału społeczeństwa, dokonał analizy i oceny w zakresie wpływu przedmiotowej inwestycji na środowisko, zdrowie i warunki życia ludzi. Po wnikliwym zbadaniu poprawności postępowania przeprowadzonego przez organ pierwszej instancji organ drugiej instancji uchylił pkt. IV.19, IV.26, IV.31 oraz IV.58 decyzji wydanej przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 9 lipca 2010 r. i w tym zakresie orzekł co do istoty sprawy, a w pozostałej części, po stwierdzeniu braku uchybień i naruszenia prawa, utrzymał ww. decyzję w mocy. W tym miejscu wskazać należy, że celem postępowania odwoławczego jest ponowne rozpatrzenie sprawy, która była przedmiotem postępowania prowadzonego przez organ pierwszej instancji i ponowne wydanie merytorycznej decyzji. W związku z powyższym postępowanie to nie jest ograniczone do kontroli zasadności podniesionych przez stronę zarzutów, a organ drugiej instancji nie jest związany treścią odwołań.

Analizując przedmiotową sprawę i oceniając oddziaływanie przedmiotowego przedsięwzięcia w wariantcie inwestycyjnym V/Va na środowisko, należy pamiętać, iż przebiega ono w granicach 7 obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty Natura 2000: „Ostoja Goleniowska” (PLH 320013), „Dorzecze Regi” (PLH320049), „Dorzecze Parsęty” (PLH320007), „Bukowy Las Górki” (PLH320062), „Dolina Wieprzy i Studnicy” (PLH220038), „Dolina Bielawy” (PLH320053) oraz „Trzebiatowsko-Kołobrzesci Pas Nadmorski” (PLH320017) i niektóre z nich przecina kilkakrotnie. Należy mieć na uwadze, iż wszystkie ww. obszary to tzw. Specjalne Obszary Ochrony utworzone ze względu na ochronę siedlisk przyrodniczych wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Istnienie dużej części tych siedlisk jest ściśle związane z utrzymaniem określonego reżimu hydrologicznego w miejscach ich występowania. Dlatego też organ drugiej instancji, działając zgodnie z zasadą przezorności oraz mając świadomość, iż zabieg przełożenia koryta rzeki będzie wiązał się z zaburzeniem warunków hydrologicznych w tym miejscu, zmodyfikował zapis pkt IV.19. w decyzji z dnia 9 lipca 2010 r. i wprowadził całkowity zakaz przekładania koryt rzek będących w kolizji z planowaną drogą S-6, a znajdujących się w obszarach Natura 2000. Konsekwencją wprowadzonej w pkt. IV.19. zmiany była konieczność zmodyfikowania zapisu pkt. IV.26. Ze względu na fakt, iż na etapie sporządzania raportu o oddziaływaniu przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko, inwestor nie posiada jeszcze szczegółowych badań hydrologicznych i geotechnicznych, i w związku z tym nie jest w stanie określić konkretnych parametrów konstrukcyjnych zaplanowanych do budowy

obiektów mostowych czy estakad, organ odwoławczy zmodyfikował także zapis pkt IV.31. w tym zakresie. We wskazanym punkcie, organ drugiej instancji nałożył na wnioskodawcę obowiązek zastosowania podczas budowy długich estakad i poszerzonych mostów, którymi będą przekraczane szerokie doliny rzeczne, dążąc tym samym do wyeliminowania inwazyjnych dla środowiska rozwiązań konstrukcyjnych. W związku z powyższym został wprowadzony zakaz lokalizacji podpór zarówno mostów i estakad, jak i podpór mostów tymczasowych w korytach rzek. Ponadto jako technologię budowy ww. obiektów wskazano do zastosowania metodę podłużnego nasuwania przęseł lub metodę nawisową. Należy mieć na uwadze, iż dzięki zastosowaniu ww. technologii budowa długich ustrojów nośnych, takich jak mosty i estakady możliwa będzie praktycznie w jednym miejscu, na stanowisku prefabrykacji, na którym wytwarzane będą kolejne segmenty estakady, a następnie będą one wysuwane z formy, tworząc w ten sposób konstrukcję obiektu. Bardzo istotnym jest również fakt, iż podczas zastosowania jednej z ww. metod stanowisko nasuwania lub budowy metodą nawisową można zlokalizować poza przyczółkami rzek, co pozwoli uniknąć ingerencji w ich koryta.

Dodatkowo organ drugiej instancji uchylił pkt. IV.58. w decyzji z dnia 9 lipca 2010 r., gdyż uznał, iż zapis w nim zawarty dotyczy zagadnień uregulowanych i wynikających wprost z przepisów *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (Dz. U. 2009, Nr 151 *z późn. zm.*), dlatego też nie ma podstaw, by powielać tę kwestię w warunkach decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W to miejsce organ odwoławczy wprowadził warunek dotyczący prowadzenia prac budowlanych w dolinach rzek w obszarach Natura 2000: Ostoja Goleniowska (PLH320013), Dolina Wieprzy i Studnicy (PLH220038) oraz Dorzecze Parsęty (PLH320007) poza sezonem rozrodczym wydry, tj. poza okresem od 1 kwietnia do 31 maja. Organ uznał za zasadne wprowadzenie powyższego warunku ze względu na fakt, iż wydra jest gatunkiem wymienionym w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG i stanowi przedmiot ochrony w ww. obszarach Natura 2000. Informacje takie zostały również wskazane przez inwestora w raporcie sporządzonym dla przedmiotowej trasy S-6, jednak organ pierwszej instancji, określając środowiskowe uwarunkowania dla planowanej drogi ekspresowej, nie uwzględnił tej kwestii w sentencji decyzji z dnia 9 lipca 2010 r. Dodatkowo organ drugiej instancji w punkcie IV.58, ze względu na ochronę ichtiofauny występującej w rzekach położonych w obszarach Natura 2000 („Dorzecze Regi”, „Dorzecze Parsęty”, „Dolina Wieprzy i Studnicy”), z którymi koliduje planowana droga S-6, zobowiązał inwestora do prowadzenia prac w ich rejonach poza okresami tarła ryb i inkubacji ikry, tj. poza okresem od 1 marca do 30 czerwca oraz od 1 października do 31 stycznia. Warunek ten ma na celu zapewnienie ochrony ichtiofauny wymienionej w Załączniku II Dyrektyw Rady 92/43/EWG, stanowiącej przedmioty ochrony na terenach obszarów Natura 2000 przecinanych przez zamierzoną trasę ekspresową.

Reasumując, organ odwoławczy uchylił pkt IV.19., IV.26., IV.31. i IV.58. decyzji z dnia 9 lipca 2010 r. i w tym zakresie orzekł co do istoty sprawy, zgodnie z sentencją niniejszej decyzji.

Odnosząc się do zarzutów skarżącego, organ odwoławczy stwierdza, co następuje:

Ad. 1, 2.

Odwołujący podnosi, iż decyzja organu pierwszej instancji została wydana z rażącym naruszeniem przepisów art. 7 i 77 *Kpa*, z uwagi na brak solidnych podstaw merytorycznych do jej wydania, a w szczególności brak odpowiedniego i kompleksowego raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Zdaniem skarżącego raport sporządzony dla przedmiotowej inwestycji nie jest zgodny z:

- załącznikiem IV Dyrektywy 85/337/EWG w sprawie oceny skutków niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć dla środowiska,
- art. 66 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- krajowymi i wspólnotowymi wytycznymi, zaleceniami i dobrymi praktykami w sprawie przeprowadzania ocen oddziaływania na środowisko

Odwołujący podkreśla, iż uchybienia raportu są na tyle istotne, iż dają podstawę do stwierdzenia, iż ocena przeprowadzona na jego podstawie nie może być uznana za właściwą w rozumieniu art. 6(3) Dyrektywy Siedliskowej 92/43/EWG, a tym samym istnieje poważne ryzyko naruszenia art. 6(2) Dyrektywy Siedliskowej oraz Dyrektywy Ptasiej (2009/147/WE). Ponadto zdaniem skarżącego, raport jako podstawowy dokument, na którym organ opiera się wydając decyzję rozstrzygającą o istocie sprawy, powinien być rzetelny, spójny i wolny od niejasności i niespójności, a zezwolenie na realizację przedsięwzięcia może zostać udzielone dopiero w momencie, kiedy organ uzyska pewność, iż przedsięwzięcie nie będzie miało negatywnych skutków dla terenu, którego dotyczy. Odwołujący uważa, iż w przedmiotowej sprawie raport sporządzony dla planowanej trasy S-6 nie posiada ww. cech.

Odnosząc się do podniesionych zarzutów, należy podkreślić, iż raport o oddziaływaniu na środowisko, jest jednym z kluczowych elementów oceny oddziaływania na środowisko i powinien zostać dołączony do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w zależności od rodzaju planowanego przedsięwzięcia, na różnych etapach postępowania. Zadaniem raportu jest określenie oddziaływania zamierzonej inwestycji na poszczególne elementy środowiska oraz ludzi przy uwzględnieniu przyjętych przez inwestora rozwiązań lokalizacyjnych,

projektowych, technologicznych, technicznych i organizacyjnych. Należy zaznaczyć, że dla organu przeprowadzającego procedurę oceny oddziaływania na środowiska dokument ten z definicji stanowi podstawowe źródło informacji o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko w fazie jego realizacji, eksploatacji lub użytkowania i likwidacji. Od liczby szczegółów, wiarygodności i jakości zawartych w nim danych będzie zależał przebieg oceny oddziaływania na środowisko, rodzaj rozstrzygnięcia (odrzućcie projektu inwestycyjnego bądź jego akceptacja) oraz zakres, rodzaj i charakter zidentyfikowanych oraz nałożonych na inwestora warunków środowiskowych. Jednocześnie każdy raport powinien zawierać elementy wymienione w art. 66 *ustawy oos*. Należy jednak pamiętać, iż rodzaj, ilość i jakość zawartych w raporcie danych zależy przede wszystkim od typu przedsięwzięcia, do którego odnosić się będzie ten dokument, a pośrednio od rodzaju decyzji, jaka zostanie wydana po określeniu uwarunkowań środowiskowych.

Biorąc pod uwagę powyższe, organ odwoławczy przeanalizował zgromadzoną w sprawie dokumentację, w tym raport sporządzony dla planowanej trasy S-6 na odcinku Goleniów-Słupsk pod kątem jego zgodności z wymogami wynikającymi z *ustawy oos* i nie stwierdził niezgodności w tym zakresie. Podkreślenia wymaga fakt, iż w trakcie procedury zakończonej wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, przeprowadził postępowanie wyjaśniające i pismem z dnia 16 marca 2010 r., znak: RDOŚ-32WOOŚ.TŚ-6613/2-7/2010/at, działając na podstawie art. 50 § 1 *Kpa* wezwał inwestora do złożenia wyjaśnień i uzupełnienia raportu we wskazanym przez siebie zakresie. Organ prowadzący sprawę wskazał przy tym, iż braki w raporcie sporządzonym dla przedmiotowej inwestycji w grudniu 2009 r., uniemożliwiają uzgodnienie przedsięwzięcia oraz określenie dla niego stosownych uwarunkowań środowiskowych. Ponadto podkreślił, iż jedynie rzetelne uzupełnienie raportu we wskazanym zakresie umożliwi dokonanie rozstrzygnięcia w zakresie oceny oddziaływania zamierzonego przedsięwzięcia na środowisko. W odpowiedzi wnioskodawca przedłożył wraz z pismem z dnia 31 marca 2010 r., znak: EPDK6/25/MK/03/2010/095, „Raport o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia polegającego na dostosowaniu drogi krajowej nr 6 do parametrów drogi ekspresowej na odcinku Goleniów (woj. zachodniopomorskie) – Słupsk (woj. pomorskie)” opracowany przez zespół autorski pod kierownictwem mgr Waldemara Madeja z marca 2010 r. Po analizie dostarczonej dokumentacji organ pierwszej instancji jeszcze kilkakrotnie wzywał inwestora do przedłożenia uzupełnień i wyjaśnień w zakresie zagadnień merytorycznych, w tym pismami z dnia:

- 27 kwietnia 2010 r., znak: RDOŚ-32WOOŚ.TŚ-6613/2-15/2010/at (odpowiedź inwestora pismo z dnia 11 maja 2010 r., znak: GDDKiA-O/Sz-P-4/BL/4111/S6/8/2010);
- 28 maja 2010 r., znak: RDOŚ-32WOOŚ.TŚ-6613/2-21/2010/at;

- 9 czerwca 2010 r., znak: RDOŚ-32WOOŚ.TŚ-6613/2-23/2010/at (odpowiedź inwestora pismo z dnia 15 czerwca 2010 r., znak: GDDKiA-O/Sz-P-4/AK/4111/S6/11d/2010, pismo z dnia 24 czerwca 2010 r., znak: GDDKiA-O/Sz-P-4/AK/4111/S6/11e/2010, pismo z dnia 30 czerwca 2010 r., znak: GDDKiA-O/Sz-P-4/AK/4111/S6/11f/2010 oraz pismo z dnia 7 lipca 2010 r., znak: GDDKiA-O/Sz-P-4/AK/4111/S6/11g/2010).

Organ biorąc pod uwagę obowiązek wynikający z jednej z naczelnych zasad postępowania administracyjnego, jaką jest zasada prawdy obiektywnej ustanowiona w art. 7 *Kpa*, wyczerpująco zbadał wszystkie okoliczności faktyczne związane z przedmiotową sprawą. Bazując na kompletnej i w pełni uzupełnionej dokumentacji, zgodnej z wymogami art. 66 *ustawy o oś*, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie wydał decyzję z dnia 9 lipca 2010 r., w której określił środowiskowe uwarunkowania dla przedmiotowego przedsięwzięcia. W związku z powyższym organ odwoławczy nie ma podstaw, by stwierdzić, iż ww. decyzja została wydana z rażącym naruszeniem przepisów art. 7 i 77 *Kpa* z uwagi na brak solidnych podstaw merytorycznych, a w szczególności na podstawie niekompleksowo sporządzonego raportu o oddziaływaniu na środowisko. W ocenie organu drugiej instancji zakres postępowania wyjaśniającego, przeprowadzonego przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, mający na celu rozszerzenie i uzupełnienie zagadnień merytorycznych w raporcie został przeprowadzony wnikliwie i szczegółowo.

Ponadto odpowiadając na podniesiony zarzut, należy mieć na uwadze fakt, iż zapisy dyrektyw Unii Europejskiej w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985, ze zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne), udziału społeczeństwa w sprawach środowiskowych oraz ochrony przyrody (dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 22.07.1992, ze zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne) zostały w pełni przetransponowane do prawodawstwa polskiego w postaci obowiązującej obecnie *ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* oraz *ustawy o ochronie przyrody*. Skoro zatem raport sporządzony dla planowanej trasy S-6 na odcinku Goleniów-Słupsk został wykonany zgodnie z wymogami wynikającymi z art. 66 *ustawy o oś*, która implementuje zapisy ww. dyrektyw Unii Europejskiej, to brak jest również podstaw, aby podważać jego zgodność z wymogami wynikającymi z Dyrektywy 85/337/EWG w sprawie oceny skutków niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć dla środowiska oraz krajowymi i wspólnotowymi wytycznymi, zaleceniami i dobrymi praktykami w sprawie przeprowadzania ocen oddziaływania na środowisko.

Reasumując, podniesiony przez skarżącego zarzut w tym zakresie należy uznać za bezzasadny.

Ad.3, 4.

Skarżący podnosi, iż organ pierwszej instancji w trakcie przeprowadzonej procedury oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko nie dokonał autonomicznej i obiektywnej analizy uwag zgłoszonych przez odwołujących w trakcie udziału społeczeństwa. Zdaniem odwołującego się stowarzyszenia, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie bezkrytycznie przyjął wyjaśnienia inwestora oraz tezy przedstawione w raporcie sporządzonym dla planowanej inwestycji, co stanowi naruszenie art. 7, 8, i 77 *Kpa*. Jako przykład takiego postępowania odwołujący wskazał sposób, w jaki organ pierwszej instancji uzasadnił przyczyny odrzucenia wniosku stowarzyszenia dotyczącego budowy dodatkowych przejść dla zwierząt czy zmiany przejść dolnych na przejścia górne. Ponadto skarżący podkreśla, iż ze względu na wyjątkowo dużą skalę inwestycji, w przedmiotowym postępowaniu organ powinien przeprowadzić wyczerpującą analizę dowodową obejmującą chociażby takie czynności, jak: przeprowadzenie rozprawy administracyjnej, zasięgnięcie opinii Państwowej bądź Regionalnej Rady Ochrony Przyrody (PROP), zasięgnięcie opinii Krajowej lub Regionalnej Komisji Ocen Oddziaływania na Środowisko, zlecenie opracowania koreferatu do raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Odpowiadając na te zarzuty, warto podkreślić, iż jedną z podstawowych zasad postępowania administracyjnego jest zasada prawdy obiektywnej, określona w art. 7 *Kpa*. Zgodnie z tym przepisem organy administracji publicznej powinny dążyć do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. Powołany przepis nakłada na organy administracji publicznej obowiązek wszechstronnego zbadania sprawy, zarówno pod względem okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, jak i stosowania norm prawa materialnego. Obowiązki określone w powyższym przepisie precyzuje z kolei art. 77 § 1 *Kpa*, w myśl którego organ administracji publicznej jest obowiązany w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy. W orzecnictwie sądów administracyjnych podkreśla się, że z treści art. 7 *Kpa* i art. 77 *Kpa* wynika, iż na organie ciąży obowiązek określenia z urzędu, jakie dowody są niezbędne do ustalenia stanu faktycznego sprawy. Kierując się normą prawa materialnego, organ ocenia, jakie fakty mają istotne znaczenie dla sprawy, czy wymagają udowodnienia i jakie dowody dla udowodnienia tych faktów są potrzebne (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 17 maja 1994 r., sygn. akt SA/Lu 1921/93, LEX nr 26517).

Ponadto należy mieć na uwadze, iż organ rozpatrując sprawę dotyczącą konkretnej inwestycji, musi mieć na uwadze jej indywidualny charakter. Organ w trakcie postępowania, po analizie zgromadzonej dokumentacji, stwierdza czy jest ona sporządzona w sposób rzetelny i na odpowiednim poziomie merytorycznym. W przypadku wątpliwości, bądź braku wyjaśnienia niektórych kwestii, organ może wezwać inwestora do uzupełnienia bądź doprecyzowania

zaistniałych braków czy nieścisłości. Może również zwrócić się o zajęcie przez inwestora stanowiska w określonej sprawie, np. co do twierdzeń i wątpliwości zgłoszonych w ramach postępowania z udziałem społeczeństwa. W sytuacji, gdy organ uzna, iż zgromadzony w sprawie materiał budzi zbyt dużo wątpliwości i nie wynika z niego jednoznacznie charakter oddziaływania na środowisko, może zastosować dodatkowe środki, które pozwolą na zajęcie odpowiedniego stanowiska w sprawie, jak np. rozprawa administracyjna, zasięgnięcie opinii Regionalnej Rady Ochrony Przyrody (PROP), zasięgnięcie opinii Regionalnej Komisji do spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko, zlecenie opracowania koreferatu do raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

W przypadku przedmiotowej sprawy Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, w trakcie prowadzonego postępowania dotyczącego wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanej trasy S-6, nie stwierdził potrzeby pozyskania dodatkowych opinii np. od Regionalnej Komisji do spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko czy zlecenia opracowania koreferatu do raportu o oddziaływaniu na środowisko. W związku z powyższym należy wnioskować, iż zakres zgromadzonej w sprawie dokumentacji (po kilkakrotnym uzupełnieniu przez inwestora raportu, co zostało omówione w odpowiedzi na zarzuty 1, 2) organ uznał za wystarczający do prawidłowego przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko. W ocenie organu odwoławczego taki schemat postępowania nie narusza obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa i nie można uznać go za niewłaściwy.

Skarżący zarzuca Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Szczecinie brak postawy bezstronnej i obiektywnej w trakcie przeprowadzonego postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanej trasy S-6. Jako przykład odwołujący wskazuje, iż organ, uzasadniając przyczyny nieuwzględnienia postulatów stowarzyszenia dotyczących budowy nowych bądź zmiany zaproponowanych w raporcie rodzajów przejść dla zwierząt, powtórzył jedynie wyjaśnienia wnioskodawcy i poprzestał na usprawiedliwieniu realizacji inwestycji. Odnosząc się do powyższego, należy wskazać, iż zgłoszone przez stowarzyszenie propozycje lokalizacji przejść dla zwierząt zostały przeanalizowane pod kątem zasadności ich wybudowania oraz możliwości technicznych i terenowych, zarówno przez organ, jak i przez inwestora. W uzasadnieniu decyzji z dnia 9 lipca 2010 r., na stronach 81-82 organ ustosunkował się do każdej z wniesionej przez stowarzyszenie podczas udziału społeczeństwa propozycji lokalizacji przejścia dla zwierząt. Po dokonanej weryfikacji zostały uwzględnione dodatkowe przejścia zlokalizowane w km 31+000, 61+700, 78+300, 104+250, 120+000, 138+000, 144+000, 169+350, 181+500, 200+700, a dla 25 obiektów dokonano korekty trasy. Faktem jest, iż odnosząc się do zgłoszonych przez stowarzyszenie uwag, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie posłużył się wyjaśnieniami uzyskanymi od inwestora, jednak w

ocenie organu odwoławczego sytuacja taka jest dopuszczalna, wtedy kiedy organ prowadzący postępowanie uznaje słuszność argumentacji przedłożonej przez wnioskodawcę i w pełni się z nią zgadza, co miało miejsce w analizowanej sprawie. W związku z powyższym organ pierwszej instancji nie miał w zaistniałej sytuacji podstaw, by prowadzić polemikę ze stanowiskiem przedstawionym przez inwestora. Ponadto wysuwany przez stowarzyszenie wobec organu pierwszej instancji zarzut braku postawy bezstronnej i obiektywnej w postępowaniu, jest stwierdzeniem bardzo subiektywnym. Organ odwoławczy, weryfikując całość dokumentacji zgromadzonej w postępowaniu zakończonym wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanej trasy S-6, nie znalazł podstaw do stwierdzenia, iż Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie działał stronniczo i na korzyść inwestora.

Odpowiadając na powyższe zarzuty należy także zwrócić uwagę na fakt, iż ze względu na skalę planowanej inwestycji oraz ilość zgłoszonych podczas udziału społeczeństwa uwag i wniosków, jak najbardziej zasadnym było pozyskanie, przez organ pierwszej instancji, stanowiska inwestora, gdyż pozwoliło to zgodnie z zasadą ekonomiki postępowania, wynikającą z zapisu art. 12 *Kpa*, wpłynąć na termin załatwienia sprawy.

Zatem biorąc pod uwagę powyższe, podniesione w tym zakresie zarzuty należy uznać za bezzasadne.

Ad. 5.

Skarżący podnosi, iż zapisy decyzji wydanej przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie wskazują, iż analiza wielu kluczowych aspektów środowiskowych związanych z realizacją przedmiotowej inwestycji powinna zostać przeprowadzona dopiero na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, co w jego ocenie jest działaniem nieprawidłowym. Odwołujący uważa, iż kwestie te są możliwe do rozstrzygnięcia na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, czego dowodem są m.in. zalecenia dotyczące konkretnej lokalizacji ekranów akustycznych wzdłuż planowanej drogi S-6.

Odnosząc się do podniesionego zarzutu należy mieć na uwadze fakt, iż zgodnie z art. 82 ust. 1 pkt 4 *ustawy oos* organ w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedstawia m.in. stanowisko w sprawie konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1, 10, 14 i 18 ww. ustawy. Przesłanki określające, czym należy kierować się przy nakładaniu tego obowiązku, zostały wskazane w art. 82 ust. 2 *ustawy oos*. W rozwiązaniu tym przede wszystkim trzeba zwrócić uwagę, że katalog ten ma charakter otwarty, na co wskazuje posłużenie się przez ustawodawcę zwrotem "w szczególności". Oznacza to, że organ nakładając obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko może wziąć pod uwagę również inne względy niewymienione w art. 82 ust. 2 *ustawy oos*. Dlatego też należy stwierdzić, że

generalnie organ wydający decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach przy określaniu tego obowiązku powinien kierować się wynikającą z art. 6 *Prawa ochrony środowiska* (Dz. U. 2008 Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) zasadą przezorności, obligującą do przewidzenia wszystkich skutków ingerencji w środowisko. Jeżeli zatem już na samym początku realizacji przedsięwzięcia wszystkie jego skutki środowiskowe są dobrze znane i nie budzą wątpliwości, to w zasadzie nie ma podstaw do nakładania obowiązku ponownego przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Natomiast jeżeli planowane przedsięwzięcie należy do grupy tych, których wpływ na środowisko jest trudny do przewidzenia lub na etapie prowadzenia postępowania w przedmiocie środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia pojawiły się co do tego wątpliwości, to organ administracji, wydając decyzję pozytywną i kierując się właśnie zasadą przezorności, powinien nałożyć obowiązek ponownego przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

W przedmiotowej sprawie Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie w punkcie VIII decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach z dnia 9 lipca 2010 r. nałożył na inwestora obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny. Organ uzasadnił swoje stanowisko tym, iż analizowana na etapie postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanej trasy S-6 dokumentacja, nie zawiera odpowiednich danych, pozwalających wystarczająco ocenić oddziaływanie zamierzonego przedsięwzięcia na środowisko. Ze względu na fakt, iż Raport był wykonany na etapie opracowania Studium Techniczno – Ekonomiczno - Środowiskowego, czyli wstępnego etapu przygotowania inwestycji, na którym nie są znane m.in. dane na temat lokalizacji zaplecza budowy, obwodów utrzymania, rozpiętości prześłów mostowych, liczby bali i głębokości ich posadowienia, koniecznym było nałożenie obowiązku przeprowadzenia ponownej oceny. Podanie szczegółowych rozwiązań technicznych na etapie decyzji środowiskowej było niemożliwe ze względu na fakt, iż dopiero na etapie wykonywania projektu budowlanego, sporządzanego dla konkretnego wariantu przebiegu drogi wskazanego w decyzji środowiskowej, rozpoznawane będą szczegółowe warunki hydrologiczne i geotechniczne, umożliwiające dostosowanie konkretnych rozwiązań projektowych do analizowanej sytuacji gruntowej. Na etapie wykonywania dokumentacji technicznej opracowuje się również operat wodnoprawny ze szczegółową analizą warunków hydrologicznych. W analizowanym raporcie o oddziaływaniu na środowisko planowanej trasy S-6 przeanalizowano, na ile było to możliwe na obecnym etapie, zagadnienia dotyczące odwodnienia drogi i obiektów towarzyszących infrastrukturze drogowej. Omówiono i wskazano sposób gospodarki ściekami i wodami opadowymi, uwzględniający m.in. w zależności od prognozowanych ilości ścieków i stężeń zanieczyszczeń w nich zawartych, sposób ich odprowadzenia do odbiornika (gruntu lub wód powierzchniowych). Ponadto wskazano na potrzebę zastosowania różnych rodzajów systemów urządzeń podczyszczających (osadników, zbiorników itp.), a w rozdziale 22.2 bardzo szczegółowo rozpisano system odwodnienia z podziałem na zlewnie i rodzaj systemu

odwodnienia dla każdego odcinka (z uwzględnieniem obiektów mostowych tj. wiaduktów, estakad itp.), jaki został zaproponowany łącznie z wyliczeniem objętości przepływu dla danej zlewni.

Należy również zaznaczyć, iż w raporcie wskazano lokalizację fragmentów przydrożnych alei drzew kolidujących z przedsięwzięciem i narażonych na wycinkę. Z tego też względu wskazano na zmianę przebiegu wariantu preferowanego V/Va w sąsiedztwie miejscowości Redostowa. W tym miejscu pod uwagę należy wziąć jednak, iż analizując pięć wariantów przebiegu drogi S-6 z podwariantami, o łącznej długości ok. 400 km, trudno przeprowadzić szczegółową inwentaryzację zieleni występującej w pasie terenu kolidującym z przebiegiem drogi (ok. 100 m). Zatem można założyć, że łącznie z węzłami, należałoby zinwentaryzować w tym celu powierzchnię ok. 4000 ha. Dlatego też organ pierwszej instancji, uznał, iż dopuszczalnym jest, aby pełną inwentaryzację drzew i krzewów przeznaczonych do wycinki ze wskazaniem ich wieku, pierśnicy i gatunków oraz powierzchni krzewów wraz z ich składem gatunkowym inwestor przedstawił na etapie sporządzania projektu budowlanego dla wskazanego w decyzji wariantu realizacyjnego V/Va w podwariantcie I.

Ponadto należy mieć na uwadze, iż planowana inwestycja w wariantcie wskazanym do realizacji przecina 16 rzek, w większości nie przekraczających 10 m szerokości. Wyjątek stanowi rzeka Rega (ok. 70 m szerokości), Parsęta (ok. 60 m szerokości) i Wieprza (ok. 20 m szerokości). Tak jak zostało wskazane powyżej, ze względu na brak na etapie sporządzania raportu wyników badań hydrogeologicznych i geotechnicznych, które określają istniejące warunki gruntowe w miejscu realizacji inwestycji, organ pierwszej instancji nie miał podstaw merytorycznych, na podstawie których mógłby jednoznacznie określić parametry planowanych do realizacji obiektów. W związku z powyższym w sentencji decyzji z dnia 9 lipca 2010 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie zawarł szereg warunków, określających sposób prowadzenia prac w rejonach dolin rzecznych i terenów podmokłych. Natomiast parametry obiektów planowanych do realizacji wskazano jako minimalne (załącznik nr 4 do decyzji), z możliwością ich ewentualnego doprecyzowania na etapie ponownej oceny, po uzyskaniu wyników z przeprowadzonych badań geotechnicznych i hydrologicznych. Dopiero po ich wykonaniu będą mogły zostać wskazane szczegółowe rozwiązania konstrukcyjne tj. wymagana liczba przęseł oraz technologia konstrukcji zamierzonych obiektów.

Organ pierwszej instancji w uzasadnieniu decyzji wskazał także, iż na etapie ponownej oceny należy przeprowadzić powtórna inwentaryzację herpetologiczną, z uwzględnieniem liczebności płazów, lokalizacji miejsc ich rozrodów oraz szlaków migracyjnych. Z powyższego zapisu jednoznacznie wynika, iż inwestor ma przeprowadzić powtórna inwentaryzację, która pozwoli zweryfikować zasadność lokalizacji przepustów umożliwiających migrację tej grupy zwierząt, a wskazanych w załączniku nr 4 do decyzji z dnia 9 lipca 2010 r. Tak jak wynika ze zgromadzonej

w sprawie dokumentacji, inwentaryzacja herpetofauny została przeprowadzona na etapie sporządzania raportu o oddziaływaniu planowanej trasy S-6 na środowisko, a jej wyniki zostały umieszczone w załączniku nr 5.1 do raportu. Informacje te były niezbędne do przeprowadzenia oceny oddziaływania planowanej trasy S-6 na środowisko. Jednak organ pierwszej instancji, kierując się zasadą przezorności, zobligował inwestora do przeprowadzenia powtórnej inwentaryzacji na etapie ponownej oceny w celu zweryfikowania i doprecyzowania wyników uzyskanych na etapie sporządzania raportu.

Skarżący podnosi, iż w przeciwieństwie do ww. omówionych elementów, których uszczegółowienie organ dopuścił na etapie ponownej oceny, kwestia dotycząca lokalizacji ekranów akustycznych została rozstrzygnięta na etapie właściwej oceny. W zaistniałej sytuacji organ odwoławczy wskazuje, iż w punkcie III.7 decyzji z dnia 9 lipca 2010 r., Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie zobligował inwestora do zastosowania środków ochrony akustycznej wzdłuż planowanej trasy S-6, jednocześnie podkreślił, iż położenie i parametry ekranów akustycznych należy uszczegółowić w projekcie budowlanym, biorąc pod uwagę m.in. dokładny kilometraż drogi i infrastrukturę techniczną oraz ustalone obliczeniowo w raporcie ich parametry. Tak więc z zapisu znajdującego się w sentencji decyzji jednoznacznie wynika, iż parametry i lokalizacja ekranów akustycznych powinna zostać uszczegółowiona w projekcie budowlanym, kiedy sporządzona już będzie szczegółowa dokumentacja techniczna dla wariantu inwestycyjnego zamierzonej drogi V/Va w podwariancie I.

Należy stwierdzić, iż etap ponownej oceny polega nie tylko na weryfikacji rozwiązań wskazanych na etapie właściwej oceny, lecz w niektórych przypadkach może uwzględniać także doprecyzowanie takich rozwiązań. W przypadku przedmiotowej inwestycji u podstaw nałożenia obowiązku przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko leżał problem braku szczegółowych danych we wstępnej fazie realizacji inwestycji. W związku z faktem, iż w Polsce proces inwestycyjny jest procesem wieloetapowym, w raportach o oddziaływaniu na środowisko, przygotowywanych na początkowych etapach realizacji inwestycji, sygnalizowane są pewne zagrożenia oraz proponowane są środki łagodzące adekwatne do posiadanej na tym etapie wiedzy. Dopiero na kolejnym etapie inwestycji, w miarę wzrostu posiadanych informacji przez projektantów i autorów raportu, zaproponowane środki są doprecyzowywane, ewentualnie weryfikowane, tak aby w konsekwencji otrzymać pełne zabezpieczenie środowiska przed negatywnym oddziaływaniem inwestycji. W przypadku przedmiotowego przedsięwzięcia, biorąc pod uwagę jego skalę i rozciągłość geograficzną w terenie oraz brak dokładnych danych w raporcie, pozwalających wystarczająco ocenić jego oddziaływanie na środowisko, analiza niektórych aspektów została przesunięta na etap ponownej oceny. W ocenie organu odwoławczego taki tryb postępowania jest jak najbardziej zasadny i zgodnie z zasadą

przezorności, pozwoli na kompleksowe zabezpieczenie środowiska przed jego negatywnymi oddziaływaniami. Reasumując, podniesiony w tym zakresie zarzut należy uznać za bezpodstawny.

Ad. 6

Odwołujący podnosi, iż w decyzji z dnia 9 lipca 2010 r. nie określono w wystarczająco konkretny sposób lokalizacji przedsięwzięcia. Skarżący podnosi, iż brak precyzyjnego opisu przebiegu planowanej trasy S-6 w decyzji, niesie za sobą ryzyko, iż na etapie uzyskiwania przez inwestora zezwolenia na realizację inwestycji drogowej wariant V/Va w podwariancie I doczeka się zupełnie innego podwariantu, dla którego określone w decyzji uwarunkowania środowiskowe będą nieaktualne.

Odnosząc się do podniesionej kwestii, należy mieć na uwadze fakt, iż planowana inwestycja polegająca na budowie drogi ekspresowej S-6 na odcinku Goleniów – Słupsk jest zamierzeniem budowlanym, które przebiegać będzie przez tereny dwóch województw (zachodniopomorskiego i pomorskiego), a w ich obrębie przez tereny 19 gmin. Łączna długość planowanego przedsięwzięcia wynosi ok. 180 km. W związku z powyższym, analizując opis lokalizacji planowanej trasy, zawarty w decyzji z dnia 9 lipca 2010 r., należy mieć na uwadze jej charakter i skalę. Przywołany przez skarżącego fragment został zaczerpnięty z interpretacji GDOŚ z dnia 6 lipca 2010 r. i jest częścią wyjaśnień, jakie organ przedstawił w stanowisku w związku z licznymi wątpliwościami dotyczącymi zamieszczania w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach numerów ewidencyjnych działek. Z ww. pisma wynika, iż „lokalizacja przedsięwzięcia powinna być określona jednoznacznie – z jak największą dokładnością”, gdyż obowiązujące przepisy prawa w zakresie ocen oddziaływania na środowisko nie stawiają wymogu zamieszczania w decyzji numerów ewidencyjnych działek, na których jest realizowane przedsięwzięcie i dlatego nie ma przeszkód, aby w decyzji w inny sposób określić położenie przedsięwzięcia, np. poprzez podanie miejscowości i nazwy ulicy. W ocenie organu odwoławczego przedstawionej w decyzji charakterystyki lokalizacji planowanej trasy S-6 wg wariantu V/Va w podwariancie I nie można uznać za nieprecyzyjną i niejednoznaczną. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie na stronach 19-22 przedstawił planowany przebieg trasy S-6 w sposób jak najbardziej czytelny. Należy jednak pamiętać, iż długość zamierzonego przedsięwzięcia to około 180 km, tak więc stopień szczegółowości opisu lokalizacji zamierzonej drogi może być bardzo różny. Organ pierwszej instancji w swoim opisie przebiegu trasy S-6 skupił się na punktach charakterystycznych i newralgicznych dla czytelnego przedstawienia jej biegu. Dla precyzyjnego opisu trasy S-6 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie wskazał konkretne elementy konstrukcyjne (węzeł drogowy, most, przejazd drogowy), podając jednocześnie kilometraż ich umiejscowienia, właściwy dla wariantu inwestycyjnego V/Va w podwariancie I. Ponadto organ pierwszej instancji, mając świadomość, iż

opis przebiegu planowanej trasy S-6 w wariantcie inwestycyjnym może powodować trudności interpretacyjne, dołączył do decyzji załącznik graficzny nr 5, w który na 55 arkuszach przedstawiono zasięg izofon dla pory dnia i nocy dla przebiegu wybranego wariantu inwestycyjnego. Zatem biorąc pod uwagę fakt, iż w decyzji oprócz opisu przebiegu trasy S-6, został przedstawiony także graficzny jej przebieg w postaci map, nie ma podstaw by przyznać słuszność skarżącemu i uznać zawartą w decyzji charakterystykę przebiegu zamierzonej inwestycji za niejednoznaczną i stwarzającą ryzyko nieprawidłowej interpretacji na etapie uzyskiwania przez inwestora zezwolenia na realizację inwestycji drogowej.

Reasumując, podniesiony w tym zakresie zarzut należy uznać za bezzasadny.

Ad. 7.

Odwołujący wskazuje, iż Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie nie odniósł się w uzasadnieniu decyzji ustalającej środowiskowe uwarunkowania dla planowanej trasy S-6 na odcinku Goleniów-Słupsk do uwag i wniosków wniesionych przez stowarzyszenie pismem z dnia 14 maja 2010 r. w okresie udziału społeczeństwa, dotyczących braków merytorycznych w raporcie w zakresie oceny oddziaływania zamierzonej trasy S-6 na obszary Natura 2000. Odwołujący podnosi, iż w związku z powyższym decyzja z dnia 9 lipca 2010 r. została wydana z naruszeniem art. 85 ust. 2 pkt 1 lit. a *ustawy o oś.*

Z akt sprawy wynika, iż ww. kwestie, zgłoszone przez skarżącego w okresie umożliwiającym udział społeczeństwa w postępowaniu dotyczącym przedmiotowej inwestycji, zostały rozpatrzone przez organ wydający decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach. Zgodnie z art. 85 ust. 2 pkt 1 lit. a *ustawy o oś.* organ w uzasadnieniu decyzji zawarł informacje o przeprowadzonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę, i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa. Na stronach 69 i 70 uzasadnienia decyzji z dnia 9 lipca 2010 r. organ pierwszej instancji wymieniał i ustosunkował się do wniosków zgłoszonych przez stowarzyszenie w piśmie z dnia 14 maja 2010 r., w tym odniósł się także do pominiętych, zdaniem odwołujących, postulatów. W odpowiedzi na podniesione kwestie Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie przedstawił informacje o zawartości i jakości zgromadzonej dokumentacji, w tym przede wszystkim raportu o oddziaływaniu planowanego przedsięwzięcia na środowisko, a także stwierdził, iż w jego ocenie „przedstawione dokumenty nie świadczą o uznaniowości, ale są efektem analiz przeprowadzonych w oparciu o wskazane w raporcie metodyki”. Fakt, iż zgłoszone wnioski nie zostały rozpatrzone zgodnie z intencją skarżącego, nie jest przesłanką do stwierdzenia nieprawidłowości przeprowadzonego postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowej inwestycji, w zakresie

naruszenia dyspozycji art. 85 ust. 2 pkt. 1 lit. a. Zatem biorąc pod uwagę powyższe, podniesiony zarzut należy uznać za bezpodstawny.

Ad. 8.

Odwołujący podnosi, iż w raporcie o oddziaływaniu przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko nie wskazano w wystarczający sposób metodyki przeprowadzonych inwentaryzacji przyrodniczych. Zdaniem skarżącego w celu dokonania właściwej weryfikacji sporządzonej analizy przyrodniczej, niezbędna jest znajomość metodyki wykonywania inwentaryzacji przyrodniczej, która nie została ujawniona w raporcie wykonanym dla planowanej trasy S-6.

Odnosząc się do tej kwestii, podkreślenia wymaga, iż w prawodawstwie polskim, transponującym w całości wymogi Unii Europejskiej w zakresie procedury w sprawie oceny oddziaływania na środowisko oraz w zakresie ochrony przyrody, nie ma jednoznacznych wskazań, według jakiej metodyki powinny być przeprowadzane inwentaryzacje przyrodnicze, stanowiące podstawę do oceny wpływu danego przedsięwzięcia na poszczególne elementy fauny i flory opisywane w raportach. Z analizy zgromadzonej dokumentacji wynika, iż inwentaryzacja przyrodnicza sporządzona na potrzeby oceny oddziaływania na środowisko zamierzonego przedsięwzięcia polegającego na budowie drogi S-6 na odcinku Goleniów-Słupsk została przeprowadzona w terminie: lipiec 2008 – październik 2009. Jak wynika z akt sprawy, prace terenowe w roku 2009 rozpoczęły się w miesiącu marcu i prowadzone były systematycznie, w całym ww. okresie, aż do października 2009 roku. Wyznaczenie obszaru do przeprowadzenia stosownych analiz oparto na projekcie przebiegu wariantów nowej trasy i potencjalnej lokalizacji węzłów drogowych. Wykonawcy raportu założyli, iż prace zostaną przeprowadzone w odległości do 750 m po każdej stronie wariantu drogi oraz w obszarach o promieniu 1 km od węzłów drogowych, w wyniku czego otrzymano obszar poddany analizie w postaci pasa o zmiennej szerokości (1,5 – 5,4 km), biegnącego wzdłuż drogi istniejącej oraz wzdłuż planowanych wariantów jej przebudowy. Opisy metodyki przeprowadzonych prac terenowych zostały przedstawione w załącznikach tekstowych do raportu: Nr 5.1 - „Inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt na trasie planowanej przebudowy drogi S-6 do parametrów drogi ekspresowej na odcinku od węzła Goleniów (skrzyżowanie z drogą ekspresową S-3) do połączenia z projektowaną obwodnicą Słupska” oraz Nr 8.3 - „Raport o oddziaływaniu projektu przebiegu drogi S-6 do parametrów drogi ekspresowej na odcinku od węzła Goleniów (skrzyżowanie z drogą ekspresową S3) do połączenia z projektowaną obwodnicą Słupska w aspekcie oddziaływania na obszary Natura 2000”. Wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji zobrazowano także na załącznikach graficznych, które stanowią integralną część ww. opracowań.

W ocenie organu odwoławczego nie ma podstaw by uznać, iż opis poszczególnych technik przeprowadzonej inwentaryzacji został przedstawiony w sposób mało rzetelny czy

niewystarczający do dokonania właściwej oceny oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko przyrodnicze. W związku z powyższym podniesiony w tym zakresie zarzut należy uznać za bezpodstawny.

Ad. 9.

Odwołujący podnosi, iż uzasadnienie zaskarżonej decyzji nie odnosi się w adekwatny sposób do zastrzeżeń stowarzyszenia dotyczących tego, że w raporcie przyjęto niewłaściwą metodykę szacowania siły i zasięgu oddziaływania przedsięwzięcia na siedliska chronione w ramach sieci Natura 2000. Odwołujący podkreśla, iż ocena wpływu inwestycji na siedliska chronione w ramach sieci Natura 2000 dokonana jedynie w oparciu o powierzchnie bezpośrednio utraconych siedlisk z pominięciem ich fragmentaryzacji i izolacji daje zaniżone wyniki. Ponadto stowarzyszenie podnosi, iż uzasadnienie zaskarżonej decyzji nie odnosi się merytorycznie do zarzutu wobec raportu na temat tego, że przyjęta w nim „skala bonitacyjna” dla analizy porównawczej wariantów jest skrajnie uznaniowa.

Z przeprowadzonej przez organ odwoławczy analizy zgromadzonej w sprawie dokumentacji, w tym treści decyzji z dnia 9 lipca 2010 r., jednoznacznie wynika, iż Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie ustosunkował się do postulatów zgłoszonych przez stowarzyszenie w trakcie procedury udziału społeczeństwa. Na stronach 71-72 uzasadnienia decyzji organ odniósł się do uwagi dotyczącej przyjęcia w raporcie niewłaściwej metodyki szacowania siły i zasięgu oddziaływania planowanej trasy S-6 na siedliska chronione w ramach sieci Natura 2000, dokonanej jedynie w oparciu o powierzchnie bezpośrednio utraconych siedlisk z pominięciem ich fragmentaryzacji i izolacji. W odpowiedzi na poruszoną kwestię organ nie przyznał racji stowarzyszeniu i wskazał, iż ocena skali oddziaływania zamierzonego przedsięwzięcia na obszary Natura 2000 została oparta nie tylko na analizie oddziaływań bezpośrednich wywołanych realizacją planowanej drogi S-6, ale także na analizie oddziaływań pośrednich. Organ stwierdził również, iż dopiero całościowa analiza oddziaływań bezpośrednich i pośrednich wykazała, iż realizacja i eksploatacja planowanej trasy S-6 nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko. Ponadto na str. 77-78 uzasadnienia decyzji Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie przedstawił stanowisko w kwestii uznaniowości przyjętej w raporcie dla analizy porównawczej wariantów „skali bonitacyjnej”. W ocenie organu odwoławczego nie ma podstaw, by przyznać słuszność skarżącemu. Zgodnie z wymogiem art. 85 ust. 2 pkt 1 lit. a *ustawy o os* uzasadnienie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach powinno zawierać, w przypadku gdy została przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, informacje o przeprowadzonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę, i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa. W analizowanej sprawie organ

ustosunkował się w uzasadnieniu decyzji z dnia 9 lipca 2010 r. do wniesionych przez odwołującego uwag, a fakt, iż nie zostały one rozpatrzone zgodnie z oczekiwaniami skarżącego, nie podważa prawidłowości wydanej decyzji.

Reasumując, podniesiony w tym zakresie zarzut należy uznać za bezzasadny.

Ad. 10

Odwołujący podnosi, iż w raporcie nie przedstawiono w sposób adekwatny do skali planowanego przedsięwzięcia oddziaływań skumulowanych oraz nie zidentyfikowano miejsc kolizji przedsięwzięcia z korytarzami ekologicznymi i szlakami migracyjnymi. W ocenie skarżącego użyte przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie twierdzenie, iż oddziaływania skumulowane zostaną skutecznie zminimalizowane poprzez budowę „odpowiedniej” ilości przejść dla zwierząt są zupełnie „nieuprawnione”, gdyż zawarte w raporcie informacje nie dają ku temu wystarczających podstaw. Zdaniem odwołujących analiza oddziaływań skumulowanych powinna zostać uzupełniona m.in. o „aspekt skumulowanego oddziaływania na funkcjonalność korytarzy ekologicznych, jaki będzie wywierany dodatkowo przez linię E59 oraz drogę S-3 w Puszczy Goleniowskiej”. Stowarzyszenie wskazuje, iż przejścia dla zwierząt zlokalizowane na trasie planowanej S-6 powinny zostać zsynchronizowane z przejściami zaprojektowanymi dla ww. przedsięwzięć.

Odpowiadając na zarzuty, należy wyjaśnić, iż zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 8 *ustawy o oś* raport o oddziaływaniu danego przedsięwzięcia na środowisko powinien zawierać m.in. opis przewidywanych znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko obejmujący m.in. skumulowane oddziaływania na środowisko, wynikające z istnienia przedsięwzięcia, wykorzystywania zasobów środowiska oraz emisji. Zatem prawidłowo przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko powinna uwzględniać nie tylko potencjalne skutki oddziaływania ocenianego przedsięwzięcia, ale także negatywne skutki mogące wynikać ze wspólnego oddziaływania z innymi planami lub przedsięwzięciami, których ocena bezpośrednio nie dotyczy czyli tzw. oddziaływania skumulowane. Mając na myśli oddziaływania skumulowane, należy rozumieć takie oddziaływania, które wynikają z połączonego działania skutków analizowanego przedsięwzięcia oraz skutków spowodowanych przez inne działania, występujące obecnie, dokonane w przeszłości bądź dające się logicznie przewidzieć w przyszłości.

W przypadku przedmiotowej inwestycji w raporcie sporządzonym dla planowanej trasy S-6 na odcinku Goleniów – Słupsk, w rozdziale 19.1 na stronach 333-337 przeanalizowano oddziaływanie skumulowane rozbudowywanej drogi S-6 z następującymi planowanymi bądź już istniejącymi przedsięwzięciami:

- planowaną przebudową drogi krajowej nr 11 na odcinku Kołobrzeg-Koszalin (przebieg po nowym śladzie),
- węzłami na przecięciu drogi ekspresowej S6 z drogami ekspresowymi: S3 – węzeł Goleniów i S11 – węzeł Koszalin,
- istniejącymi i projektowanymi farmami elektrowni wiatrowych,
- Portem Lotniczym Szczecin-Goleniów,
- linią kolejową Nr 402 Koszalin – Kołobrzeg – Goleniów, na odcinku Wojcieszyn – Wyszogóra,
- planowaną budowę gazociągu na odcinku od miejscowości Sowno (gmina Płoty, woj. zachodniopolskie) do miejscowości Reszki (gmina Wejherowo, woj. pomorskie),
- przebiegającą w bliskim sąsiedztwie budowanej trasy ekspresowej drogą krajową Nr 6.

W opinii organu odwoławczego przedstawiona w raporcie analiza oddziaływań skumulowanych planowanej trasy S6 z ww. inwestycjami pozwala ocenić wpływ zamierzonego przedsięwzięcia na środowisko. Biorąc pod uwagę skalę planowanego przedsięwzięcia i jego geograficzną rozpiętość bardzo problematyczna jest kwestia wyznaczenia tzw. geograficznych granic oceny, tzn. stref, w obrębie których należy rozważyć ewentualne występowanie innych działań i przedsięwzięć dających efekt skumulowania oddziaływań. Zdaniem organu zawarta w raporcie analiza oddziaływań skumulowanych została przedstawiona w sposób jasny i pozwalający obiektywnie ocenić skalę oddziaływań planowanej inwestycji. Należy dodać, iż w uzasadnieniu decyzji z dnia 9 lipca 2010 r. na str. 60, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie wskazał, iż w przypadku prowadzenia prac modernizacyjnych na linii kolejowej E-59 biegnącej równolegle do drogi S-6, należy rozpatrzyć skoordynowanie działań minimalizujących dla obu tych barier liniowych, utrudniających w istotnym zakresie funkcjonowanie korytarza ekologicznego na linii wschód-zachód.

Zatem biorąc pod uwagę powyższe, organ odwoławczy nie ma podstaw by uznać podniesiony przez skarżącego zarzut za zasadny.

Ad.11.

Odwołujący wskazuje, iż uzasadnienie zaskarżonej decyzji nie odnosi się w adekwatny sposób do zastrzeżeń stowarzyszenia dotyczących tego, że przeprowadzona ocena oddziaływania na obszary Natura 2000 nie spełnia wymogów stawianych „ocenie habitatowej”. Zdaniem skarżącego w raporcie brak jest informacji, czy i w jaki sposób realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację strategicznego celu, jakim jest osiągnięcie właściwego stanu ochrony gatunków i

siedlisk przyrodniczych. W ocenie odwołujących w raporcie powinna zostać przeanalizowana kwestia stanu ochrony populacji wilka w Puszczy Goleniowskiej, która pomimo dobrze zachowanych siedlisk jest daleka od osiągnięcia właściwego stanu ochrony ze względu na brak możliwości migracji.

Odnosząc się do podniesionej kwestii, wskazania wymaga fakt, iż w raporcie w rozdziale 22 pt. „Uzasadnienie proponowanego przez Wnioskodawcę wariantu V/Va w podwariantcie I ze wskazaniem jego oddziaływania na środowisko – synteza”, przedstawiono informacje na temat aktualnego stanu ochrony oraz stopnia izolacji poszczególnych siedlisk oraz gatunków Natury 2000 wraz z oceną długofalowych skutków ekologicznych związanych z realizacją planowanej inwestycji. Ponadto w rozdziale 22.4. pt. „Oddziaływanie przedsięwzięcia na obszary Natura 2000”, dla każdego obszaru Natura 2000 kolidującego z przebiegiem planowanej trasy S-6 przedstawiono tabelę, w której m.in. określono istniejący stan siedliska, powierzchnię ingerencji pośredniej i bezpośredniej, powierzchnię siedliska, która ulegnie zniszczeniu bądź przekształceniu w całość w wyniku realizacji inwestycji, opis stwierdzonych oddziaływań pośrednich i bezpośrednich oraz opis dokładnych działań minimalizujących i kompensacyjnych. Dodatkowo, pod każdą tabelą zawarto podsumowanie, uwzględniające informacje wynikające ze Standardowego Formularza Danych dla każdego kolidującego z planowaną inwestycją obszaru Natura 2000 i oceniające stopień zagrożenia oraz wpływ realizacji przedsięwzięcia na spójność i integralność danego obszaru.

Nawiązując natomiast do zarzutu nieprzeanalizowania w raporcie kwestii związanej ze stanem ochrony populacji wilka w Puszczy Goleniowskiej, która pomimo dobrze zachowanych siedlisk jest daleka od osiągnięcia właściwego stanu ochrony, ze względu na brak możliwości migracji, należy zauważyć, iż autorzy raportu, sporządzając dokumentację dla planowanej trasy S-6 mieli świadomość, iż tereny, przez które będzie ona przebiegać mogą stanowić potencjalne miejsca występowania wilka. W związku z faktem, iż przebieg drogi S-6 przecina korytarze ekologiczne o randze krajowej w tym korytarze Puszcza Goleniowska – Puszcza Koszalińska i Gryfice Północ, dla zapewnienia drożności korytarzy migracyjnych m.in. wilka, na przebiegu wariantu preferowanego V/Va zostało zaprojektowanych ok. 35 przejść, które swoimi parametrami zostały dostosowane, aby umożliwić migrację tego gatunku. Podkreślenia wymaga fakt, iż inwestor, zgodnie z sugestiami skarżącego stowarzyszenia, wniesionymi pismem z dnia 14 maja 2010 r. w okresie udziału społeczeństwa, przeanalizował możliwość zlokalizowania przejścia górnego w km 31+000 na przebiegu trasy S-6 i uznał zasadność jego realizacji. Przejście to jest usytuowane w korytarzu ekologicznym Nowogard Południowy, w kompleksie leśnym Puszczy Goleniowskiej, a w decyzji z dnia 9 lipca 2010 zostało ono uwzględnione w załączniku nr 4 pod pozycją 3.

Reasumując, organ odwoławczy nie widzi podstaw by uznać przedstawioną w raporcie analizę oddziaływania planowanej inwestycji na kolidujące z nią obszary Natura 2000 za niespełniającą wymów „oceny habitatowej” i dlatego uznał podniesiony w tym zakresie zarzut za bezpodstawny.

Ad. 12.

Skarżący podnosi, iż przedstawione w raporcie o oddziaływaniu na środowisko sporządzonym dla przedmiotowej trasy S-6 informacje dotyczące występowania płazów są ogólnikowe i nieprecyzyjne. Odwołujący wskazuje, iż w treści załącznika do raportu Nr 5.1 „Inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt na trasie planowanej przebudowy drogi S-6 do parametrów drogi ekspresowej na odcinku od węzła Goleniów – (skrzyżowanie z drogą ekspresową S-3) do połączenia z projektowaną obwodnicą Słupska”, nie wskazano lokalizacji siedlisk poszczególnych gatunków płazów w stosunku do konkretnych wariantów rozpatrywanej inwestycji drogowej. Ponadto brak jest także informacji o szacunkowej liczebności poszczególnych populacji konkretnych gatunków. Skarżący uważa także, iż przeprowadzenie dokładnej inwentaryzacji przyrodniczej w obszarze zasięgu oddziaływania planowanej drogi na etapie ponownej oceny jest niedopuszczalne.

Z analizy zgromadzonej w sprawie dokumentacji wynika, iż inwentaryzacja przyrodnicza została przeprowadzona w terminie: lipiec 2008 – październik 2009. Prace terenowe w roku 2009 rozpoczęły się w miesiącu marcu i prowadzone były systematycznie w całym wspomnianym okresie, aż do października 2009 roku. Jak wskazują wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji, umieszczone w zał. Nr 5.1 do raportu, na trasie przebiegu planowanej drogi S-6 stwierdzono występowanie 8 gatunków płazów (grzebiuszka ziemna, ropucha szara, żaba trawna, żaba moczarowa, żaba jeziorowa, żaba śmieszka, żaba wodna, kumak nizinny) oraz 2 gatunków gadów (jaszczurka zwinka, zaskroniec). Wyniki inwentaryzacji wykazały około 120 miejsc wrażliwych, wśród których znalazły się miejsca występowania płazów oraz możliwe trasy migracji tych zwierząt. Na podstawie uzyskanych danych w raporcie zaproponowano szereg przejść zapewniających swobodną migrację płazów pomiędzy miejscami ich rozrodu, zimowania i żerowania, co znalazło odzwierciedlenia w decyzji z dnia 9 lipca 2010 r. Odnosząc się do podniesionego zarzutu, należy mieć na uwadze skalę planowanego przedsięwzięcia (5 wariantów przebiegu drogi o średniej długości 180 km każdy), oraz fakt, iż dokumentacja dołączona do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach została wykonana na etapie opracowania Studium Techniczno – Ekonomiczno - Środowiskowego, czyli wstępnego etapu przygotowania inwestycji. Dlatego też, w ocenie organu odwoławczego dopuszczalnym jest, iż na etapie ponownej oceny, kiedy już zostanie wskazany w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wariant inwestycyjny, zostanie powtórzona inwentaryzacja herpetologiczna, która uszczegółowi i doprecyzuje dane uzyskane na etapie sporządzania raportu. Ponadto

wskazane przez skarżące stowarzyszenie wątpliwości dotyczące przeprowadzenia dokładnej inwentaryzacji herpetologicznej na etapie ponownej oceny mają charakter domniemany, gdyż dotyczą m.in. kwestii pogodowych i warunków atmosferycznych, jak również nacisku na szybkie tempo wydawania decyzji inwestycyjnych. Natomiast podnoszona przez odwołującego kwestia braku możliwości odwołania się od „uzgodnień Dyrekcji Ochrony Środowiska w przypadku wystąpienia błędów w wydanej decyzji” nie znajduje potwierdzenia w przepisach prawa. Faktem bowiem jest, iż postanowienie, na które nie przysługuje zażalenie, w tym przypadku postanowienie wydane na etapie ponownej oceny, może być zaskarżane w decyzji kończącej daną sprawę.

Reasumując, organ odwoławczy po kompleksowej analizie zgromadzonej dokumentacji, nie znalazł, podstaw dla uwzględnienia podniesionych przez skarżącego w tym zakresie zarzutów.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w sentencji.

Decyzja niniejsza jest ostateczna. Stronie przysługuje prawo wniesienia skargi w terminie 30 dni od daty doręczenia decyzji, do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, za pośrednictwem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa).

Otrzymują:

1. Pełnomocnik Inwestora – Paweł Cieśla przedstawiciel Halcrow Group Sp. z o.o. Oddział w Polsce;
2. Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot, ul. Jasna 17, 43-360 Bystra;
3. Pozostałe strony – zgodnie z art. 49 ustawy *Kodeks postępowania administracyjnego*
4. a/a

Do wiadomości:

(-) Dyrektor Oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Szczecinie, Al. Bohaterów Warszawy 33, 70-340 Szczecin;